

מסורת הש"ס

רש"י

הנודר מן המבושל פרק ששי נדרים

מ"א ר"ן

עין משפט
גר מצוה

הנודר מן המבושל מותר בללו ובשלוק. מבושל מבושל כראו (ב).
שלוק. מבושל יותר מדאי: קונם פכשיל שאיני טועם. כל
מבושל משמע: מעשה קדרה רך. שיש בו רוטב: אבל לא בעבה.
כגון דיישא: טורמוטא המרובה מפרש בגמ' (א). רמב"ם. דבר הרומח
כגון רוטב וכל דמיו ליה: היודר
לקדרה. דמשמע בין אונן בין רומח:
אסור בכל המפסולין. בין כך בין
עבה: גמ' ר' יאשיה אומר. בללו
ובשלוק דמתקרי בני מבושל: הלך
אחר לשון בני אדם. דאין דרכם
לקרות בללו מבושל: והא מבושיל
נדר. דמשמע בין כך בין עבה: האי
פנה. דמתניתין דלא קרי לעבה
מבושיל: כגון מידו דמתפאלא גמ'
ריפתא. דמלפמין זו את הפת קרי
מבושיל: והא פנה. גמ' דמתוסא:
כדיעריהו כרות. כדלעוניהו כרות
שהחולין אוכלין בן פתן: איני. מי
אוכלין החולין מהן: הוא קרא דמחיסא.
לעמ מונח שם שהיה אוכל ממנה:
לוליבא דקרא כסלקא. מוכו של דלעת
יפה לאכלו עם המרדין: לוליבא
דקיסנא. מוכן של זרעוני פתמן יפס
לאכלן ככותם: ודבר זה אסור לאומרו
כפני עם הארץ. משום דכר מעולה
הוא לפרוזה ואסור לומר להם שום
ילכלו טובה וליפסוד כמותא: מולין
רכנן. שעוסקין במורה ואינם נהינים
מן העולם ובאים לידי מולי:
מללין

תורה אור השלם

1. ויבשלו הפסח
באש כמשפט הקדשים
בשלו כסירות ובדורים
ובצלות וקירצו לכל בני
העם.
דברי הימים ב לה יג

הנהגות הרב"ח

(ב) רש"י ד"ה הנודר ד"ה
שלוק ד"ה:

גליון הש"ס

גמ' שאמר רבש"ב (א) את
הפסח. קשה לי אמאי
לא מיהו מקרא מבושל
כפי ראה בני פתח וכו'
אמר רבי: שם רומח
דקין סבר בגמ' לטע
דקין ל' ע"ב ולקמן דף לא
עב: בהר"ן ד"ה הלויין
הלכה וכו' דא' תפס
עין תפסין קדושין שם
ובדק כו ע"ב ד"ה אלא
מאי למי:

מוסר רש"י

הנודר מן המבושל
מבושל שאינו חי ולא
מבושל מחולק כן דיישא,
צלי. גמ' בשלוק.
מבושל הכונה דלחמין
(חולין ק"ו) בני כד
מפסולת אסרת ואינה
נאסרת. לומר שיש בהם
הכרה ופולחן דם ערין
ואינה נעלמת. דעריה
לעולה. שלוקה אסרת
ואסרת. לומר כמבשיל
יותר מדאי פולחן כל מה
וחומר ויולנת דעין
אלמלא שלוק הוא מבושל
הכרה ורמיה בשומן. כל
המעשה המתורה. כל
דבר עומד לחלוקה הקדרה
ולמעט כשר וכו' או כי
שאלה ממנה שלם ואידי
בשומן. והיטוריות רבות.
המבשילין ק"ו (דאיהו)
בשומן. אסא. רופא
ופסחים ק"ד פ"ה. דא
ברכיבי הוא באשורין.
כרבי קשות לחולה. אשוי
יפת שששן מהם מבשיל
ק"ו (דאיהו בשומן).

פירוש הרא"ש

[ש"ן לעמוד שלמין]
האין נכסין לאיפת קנה.
אימת יקנה זה כהיה לבי
היו לזרע מרובן באזהרה
עשה ככר הכר סודר
למירה. לומר כקנין סודר
לא היה מושלם אם היה

ולענין הלכה כסודר קיימא לן כרז נחמן דסודרה קני על מנת
להקנות הוא ולא מני מקנה לעכו"ל דלע"ג דרז אמר
ליה מאן לימא לן דסודרה אי תפיס ליה לא מתפיס דחריש בעלמא
הוא דקאמר ליה ולא סבר לה דליהו גופיה אמר כ"ק קדושין (ד' יו)
גבי האומר לאשה הרי את מקודשת
לי במנה זה על מנת שחמוריה לי
דככולהו קני לגר מאשה גזירה שמה
יאמרו אשה נקנית בחליפין ואי סלקא
דמקן * דאי תפיס מתפיס מאי גזירה
דאי הכי נקנית היא בחליפין ואין לך
[קנין] גדול מזה אלא דדאי רב אשי
גופיה סבירי ליה דסודרה אי תפיס ליה
מקנה לא מתפיס והכל דחויא בעלמא
הוא דדמי ליה לגר נחמן. מיהו נתי
לענין סודרה קיימא לן כרז נחמן
לענין קני על מנת להקנות משמע דלא
קרי"ל כותיה דכהא רב אשי פליג עליה
לגמרי משום טעמא דסודרה קרי"ע *
להקנות מן השמא הוא אכלי הכא
הדר סודרה למריה. אבל הרמב"ם ז"ל
פסק בשמיהו כרז נחמן משמע דס"ל
ז"ל דכיון דפרכה קיימא רב אשי
דק דחויא ליה כדכתיבנא כל מאי
דקאמר ליה נמי לדחויי מכיון ולא
לאיפולגי עליה. * והרמב"ם ז"ל
בהלכותיו מתקם לה סתומי:

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק
אמר קונם תבשיל שאיני טועם
אסור כמעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר
בביצה טורמוטא וברלעת הרמוצה הנודר
ממעשה קדרה אין אסור אלא ממעשה
רתחה אסור קונם היודר לקדרה שאיני
טועם אסור בכל המבושילין בקדרה:
גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה
לדבר וכו' לדבר שנא' * ויבשלו (את) הפסח
באש כמשפט לימא בהא קמיופלי דרבי
יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה * ותנא דילן
סבר * בגדרים הלך אחר לשון בני אדם לא
דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו
ליה מבושל באחרא דר' יאשיה אפילו צלי
קרו מבושל והא קרא נסבי ליה אסתכתא
בעלמא: קונם תבשיל כו': והא מתבשיל
נדר אמר אביי האי תנא כל מידו דמתאכל
ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא * הנודר
מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור
בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטוריות
רבות שהחולין אוכלין בהן פיתן איני והא
רבי ירמיה חליש על לגביה ההוא אסאי לאסיה הוא קרא דמחת
בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מוחא אית ליה לדין בביתיה ואנא
אייעול לאסאה יתיה לא קשיא אית ברכיכי רבא בר
עולא אמר הא בקריה גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא
דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא כבותחא * ודבר זה אסור לאומרו בפני
עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא לטעמיה * דאמר רבא
כמאן

קדרה רך ומותר בעבה. מעשה קדרה כגון חלקא טרגיס וטימני. וקאמר דאם הוא רך אסור אבל עבה מותר דהאי מנה כל מידי דמתפאלא
ביה ריפתא תבשיל קרי ליה כדאי' גמ' ומעשה קדרה עבה בצפי נפשיה אכלי ליה בלא פת ואמר' גמ' דאסור בללו ובשלוק דהא מתפאלא
ביה ריפתא. וכי קתני שאני טועם לאו דוקא דאמר הכי אלא לרבותא נקטו לומר דלפילו אמר שאני טועם מותר בעבה. ומפורש בירושלמי
[פ"ו ה"א] דכי היכ דבוקנס מותר בעבה הכי מני נודר מן המבושל מותר בעבה: **ומותר בכיבי ערמישא.** מפרש בגמרא [ג] שלקני לה במלא
חמימי אלפא זימני ואלפא זימני כמיא קריי רי עד דמתוטרף כדבע לה ולא מתפאלא בה ריפתא. ומשמע דדוקא בה הוא דשרי אבל כל
שלא נתבשלה כל כך אסורה דהא מתפאלא ריפתא כהדי והכי אימא בירושלמי [שס] בשם רב תסדא אסור כביבא מנובלת שכן דרך ההולה
לאכול בה פתו דאלמא כל שלא נעטקה כל כך שהפת נאכלת עמה בכלל תבשיל הוא: **גמ' פניא ר' יאשיה אומר.** דנודר מן המבושל אסור
בללו: **ואע"פ שאין ראה גופיה** והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא
ומיהו לאו ראה גמורה היא כדאמר במסנא דנדרים הלך אחר לשון בני אדם: ירושלמי [שס] אמר רבי יוחנן הלכו בנדרים אחר לשון
בני אדם אמר ר' יאשיה הלכו בנדרים אחר לשון מורה מה נפיק בניהון אחר קונם מין שאני טועם כגון על דעמיה דרבי יוחנן אסור
ביום טוב האחרון של על געמיה דר' יאשיה מותר אף ר' יאשיה מודה שהוא אסור לא אמרה ר' יאשיה אלא לחומרין ע"כ. ולפום גמרא
דילן דלפי' ר' יאשיה מודה דאין חולין בנדרים אלא אחר לשון בני אדם: משמעין מניה דבין להקל בין להחמיר האומר כגון יו"ט האחרון
של חג בכלל: **ואם מתבשיל נדר.** והאמאי מותר בעבה דהא תבשיל הוא: **האי סנא כל מידי דמתפאלא ביה ריפתא פכשיל קרי ליה.**
אבל מעשה קדרה עבה דלא מתפאלא ריפתא כהדיה לא מיקרי תבשיל. ואי דמפרשי דאסור כמעשה קדרה רך קא קשיא ליה דלאו תבשיל
הוא ושני דכיון דמתפאלא ביה ריפתא תבשיל קרי ליה: **ופניא.** גמ' דמתוסא: **ואסור כדיעריהו רכות.** דלעוניהו קטניס: **שהחולין אוכלין**
בן פתן. מדקא היכי טעמא לאיסורא פני שהחולין אוכלין בהן פתן ש"ת דכל מידי דמתפאלא ביה ריפתא תבשיל מיקרי: איני. דלעוניהו יפין
לחולה: **כרכיבי מעלו:** אשוני. קסין: **כקרא גופיה.** קשה: **גוויה דקרא.** מה שנתוכו מעלי: **לוליבא דקרא.** מה שנתוכו:
כסילקא. יבשלו: **עם הארץ:** לוליבא **דקיסנא כבותחא.** מה שנתוכו טוב לאכלו ע"כ **ומה: ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ.**
כדי שלא יעקרו הפשתן לכן: **מאן חולין רבנן.** אין הכי נמי דקרי בין רכיבי בין אשוני קסין לחולי וכי קתני שחולין אוכלין בהן פתן
לאו חולין ממש אלא מאן חולין רבנן דלפילו צבריאותן הן משווי כח מפני שהתורה מתשת כחם ופסאדוין [ו:]

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק. שאינם בכלל לשון
מבושל. שלוק בשיל ולא בשיל דמי
שלוק נמי משמע מבושל יותר מדאי
כדלמרינן צ"ל לה הכשר (חולין ק"ו):
הכשר אסרת ואינה נאסרת שלוקה
אסרת ונאסרת שלוק דהכא בשיל
ולא בשיל הוא דנדרים הלך אחר
לשון בני אדם: והא שם
הבשיל נדר. ודך לאו הכי
מבושל כיון שהוא רק מבושל
בעלמא:
פירוש קריאלי: [איני] וכו'
קרי טועם לחולים וכו':
ברכיבי מעליל לחולים:
באשוני פירוש קשות
הם רעות לחולה שאין
מבושיל לנודר: בקרא
גופיה פירוש חלין שבקרא
קשה הוא ועל לחולה:
גוויה רך סתומי יפה
לחולה: לוליבא דקרא
כל דבר שהוא [אין] קרי
לוליבא: בביתא. טוב
ליהן ככותם: ודבר זה
אסור לאומרו בפניהם.
שמעתינו עליו ואומרין
שאלו קדושין מילי דחומס
ואיטולל כספיהם וכו' וכו'
פירש אסור לחולה להם
שום חקנן ולא נראה:
מאן חולין. דקתני לעיל
שהחולין אוכלין בן פתן.
שמחן שעמלם כמורה: אשוני
לחולים אבל לחולין ממש
לא מעלי: רבא אשכנשי.
דכנתן איקרי חולין:

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק
אמר קונם תבשיל שאיני טועם
אסור כמעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר
בביצה טורמוטא וברלעת הרמוצה הנודר
ממעשה קדרה אין אסור אלא ממעשה
רתחה אסור קונם היודר לקדרה שאיני
טועם אסור בכל המבושילין בקדרה:
גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה
לדבר וכו' לדבר שנא' * ויבשלו (את) הפסח
באש כמשפט לימא בהא קמיופלי דרבי
יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה * ותנא דילן
סבר * בגדרים הלך אחר לשון בני אדם לא
דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו
ליה מבושל באחרא דר' יאשיה אפילו צלי
קרו מבושל והא קרא נסבי ליה אסתכתא
בעלמא: קונם תבשיל כו': והא מתבשיל
נדר אמר אביי האי תנא כל מידו דמתאכל
ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא * הנודר
מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור
בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטוריות
רבות שהחולין אוכלין בהן פיתן איני והא
רבי ירמיה חליש על לגביה ההוא אסאי לאסיה הוא קרא דמחת
בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מוחא אית ליה לדין בביתיה ואנא
אייעול לאסאה יתיה לא קשיא אית ברכיכי רבא בר
עולא אמר הא בקריה גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא
דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא כבותחא * ודבר זה אסור לאומרו בפני
עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא לטעמיה * דאמר רבא
כמאן

קדרה רך ומותר בעבה. מעשה קדרה כגון חלקא טרגיס וטימני. וקאמר דאם הוא רך אסור אבל עבה מותר דהאי מנה כל מידי דמתפאלא
ביה ריפתא תבשיל קרי ליה כדאי' גמ' ומעשה קדרה עבה בצפי נפשיה אכלי ליה בלא פת ואמר' גמ' דאסור בללו ובשלוק דהא מתפאלא
ביה ריפתא. וכי קתני שאני טועם לאו דוקא דאמר הכי אלא לרבותא נקטו לומר דלפילו אמר שאני טועם מותר בעבה. ומפורש בירושלמי
[פ"ו ה"א] דכי היכ דבוקנס מותר בעבה הכי מני נודר מן המבושל מותר בעבה: **ומותר בכיבי ערמישא.** מפרש בגמרא [ג] שלקני לה במלא
חמימי אלפא זימני ואלפא זימני כמיא קריי רי עד דמתוטרף כדבע לה ולא מתפאלא בה ריפתא. ומשמע דדוקא בה הוא דשרי אבל כל
שלא נתבשלה כל כך אסורה דהא מתפאלא ריפתא כהדי והכי אימא בירושלמי [שס] בשם רב תסדא אסור כביבא מנובלת שכן דרך ההולה
לאכול בה פתו דאלמא כל שלא נעטקה כל כך שהפת נאכלת עמה בכלל תבשיל הוא: **גמ' פניא ר' יאשיה אומר.** דנודר מן המבושל אסור
בללו: **ואע"פ שאין ראה גופיה** והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא
ומיהו לאו ראה גמורה היא כדאמר במסנא דנדרים הלך אחר לשון בני אדם: ירושלמי [שס] אמר רבי יוחנן הלכו בנדרים אחר לשון
בני אדם אמר ר' יאשיה הלכו בנדרים אחר לשון מורה מה נפיק בניהון אחר קונם מין שאני טועם כגון על דעמיה דרבי יוחנן אסור
ביום טוב האחרון של על געמיה דר' יאשיה מותר אף ר' יאשיה מודה שהוא אסור לא אמרה ר' יאשיה אלא לחומרין ע"כ. ולפום גמרא
דילן דלפי' ר' יאשיה מודה דאין חולין בנדרים אלא אחר לשון בני אדם: משמעין מניה דבין להקל בין להחמיר האומר כגון יו"ט האחרון
של חג בכלל: **ואם מתבשיל נדר.** והאמאי מותר בעבה דהא תבשיל הוא: **האי סנא כל מידי דמתפאלא ביה ריפתא פכשיל קרי ליה.**
אבל מעשה קדרה עבה דלא מתפאלא ריפתא כהדיה לא מיקרי תבשיל. ואי דמפרשי דאסור כמעשה קדרה רך קא קשיא ליה דלאו תבשיל
הוא ושני דכיון דמתפאלא ביה ריפתא תבשיל קרי ליה: **ופניא.** גמ' דמתוסא: **ואסור כדיעריהו רכות.** דלעוניהו קטניס: **שהחולין אוכלין**
בן פתן. מדקא היכי טעמא לאיסורא פני שהחולין אוכלין בהן פתן ש"ת דכל מידי דמתפאלא ביה ריפתא תבשיל מיקרי: איני. דלעוניהו יפין
לחולה: **כרכיבי מעלו:** אשוני. קסין: **כקרא גופיה.** קשה: **גוויה דקרא.** מה שנתוכו מעלי: **לוליבא דקרא.** מה שנתוכו:
כסילקא. יבשלו: **עם הארץ:** לוליבא **דקיסנא כבותחא.** מה שנתוכו טוב לאכלו ע"כ **ומה: ודבר זה אסור לאומרו בפני עם הארץ.**
כדי שלא יעקרו הפשתן לכן: **מאן חולין רבנן.** אין הכי נמי דקרי בין רכיבי בין אשוני קסין לחולי וכי קתני שחולין אוכלין בהן פתן
לאו חולין ממש אלא מאן חולין רבנן דלפילו צבריאותן הן משווי כח מפני שהתורה מתשת כחם ופסאדוין [ו:]

הנודר מן המבושל מותר בצלי ובשלוק
אמר קונם תבשיל שאיני טועם
אסור כמעשה קדרה רך ומותר בעבה יומותר
בביצה טורמוטא וברלעת הרמוצה הנודר
ממעשה קדרה אין אסור אלא ממעשה
רתחה אסור קונם היודר לקדרה שאיני
טועם אסור בכל המבושילין בקדרה:
גמ' תניא ר' יאשיה אומר ואע"פ שאין ראה
לדבר וכו' לדבר שנא' * ויבשלו (את) הפסח
באש כמשפט לימא בהא קמיופלי דרבי
יאשיה סבר הלך אחר לשון תורה * ותנא דילן
סבר * בגדרים הלך אחר לשון בני אדם לא
דתנא דילן לצלי קרו ליה צלי ולמבושל קרו
ליה מבושל באחרא דר' יאשיה אפילו צלי
קרו מבושל והא קרא נסבי ליה אסתכתא
בעלמא: קונם תבשיל כו': והא מתבשיל
נדר אמר אביי האי תנא כל מידו דמתאכל
ביה ריפתא תבשיל קרו ליה והתניא * הנודר
מן התבשיל אסור בכל מיני תבשיל ואסור
בצלי ובשלוק ובמבושל ואסור בהיטוריות
רבות שהחולין אוכלין בהן פיתן איני והא
רבי ירמיה חליש על לגביה ההוא אסאי לאסיה הוא קרא דמחת
בביתיה שבקיה ונפק אמר מלאך מוחא אית ליה לדין בביתיה ואנא
אייעול לאסאה יתיה לא קשיא אית ברכיכי רבא בר
עולא אמר הא בקריה גופיה והא בגוויה דקרא דאמר רב יהודה לוליבא
דקרא בסילקא לוליבא דכיתנא כבותחא * ודבר זה אסור לאומרו בפני
עם הארץ רבא אמר מאן חולין רבנן רבא לטעמיה * דאמר רבא
כמאן